

การผลิตกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ ของสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย

เรมวอล นันทศุภวัฒน์ ศศ.ด.*
วิภาดา คุณาวิกติกุล D.S.N.*
ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา กศ.ด.**
กุลวดี อภิชาติบุตร พย.ม.**
วิจิตร ศรีสุพรรณ Dr.P.H.***

บทคัดย่อ: การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมด้านจำนวน คุณวุฒิ และความต้องการพัฒนาบุคลากรของสถาบันการศึกษาพยาบาล ศึกษาสถานการณ์และศักยภาพในการผลิตบุคลากรพยาบาลในระดับต่างๆ ของสถาบันการศึกษาพยาบาลประเภทจำกัดรับนักศึกษาจำนวน 60 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจที่พัฒนาโดยผู้วิจัย และผ่านการตรวจสอบความเป็นปรนัยแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและอัตราส่วน

ผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมและความต้องการพัฒนาบุคลากรในสถาบันการศึกษาปีการศึกษา 2549 มีอาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาล 3,376 คน โดยเป็นอาจารย์วุฒิพยาบาล 3,100 คน เมื่อเทียบอัตราส่วนอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1: 9.5 และอัตราส่วนวุฒิปริญญาเอก: ปริญญาโท: ปริญญาตรี เท่ากับ 1.60: 7.40: 1.00 ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์อุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็น 4.0: 6.0 สำหรับระดับ ปริญญาเอก: ปริญญาโท ซึ่งในปีการศึกษา 2549-2553 คาดว่าจะมีอาจารย์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก 321 คนระดับปริญญาโท 176 คน ปริญญาโท-เอก 54 คน ซึ่งคาดว่าอัตราส่วนวุฒิปริญญาเอก: ปริญญาโท: ปริญญาตรีจะเท่ากับ 2.76: 6.90: 0.34

สถานการณ์และศักยภาพในการผลิตบุคลากรพยาบาลปีการศึกษา 2549 สถาบันการศึกษาพยาบาล มีนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 100 คน ปริญญาตรีจำนวน 26,095 คน ปริญญาโทจำนวน 3,246 คน และปริญญาเอกจำนวน 284 คน ระหว่างปีการศึกษา 2549-2552 คาดว่าจะมีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 31,171 คน โดยแยกเป็นประกาศนียบัตรระดับต้นเฉลี่ยปีละ 50 คน ปริญญาตรีเฉลี่ยปีละ 6,264 คน ปริญญาโทเฉลี่ยปีละ 1,104 คนและปริญญาเอกเฉลี่ยปีละ 46 คน ระหว่างปีการศึกษา 2550-2554 สถาบันการศึกษามีแผนการรับนักศึกษาประกาศนียบัตรระดับต้นเฉลี่ยปีละ 50 คน ปริญญาตรีเฉลี่ยปีละ 7,519 คน ปริญญาโทเฉลี่ยปีละ 1,487 คนและปริญญาเอก เฉลี่ยปีละ 74 คน

ผลของการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนกำลังคนทั้งฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการโดยเพิ่มศักยภาพในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศต่อไป

วารสารสภาการพยาบาล 2551; 23(4) 41-55

คำสำคัญ: การวางแผนกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ การผลิตบุคลากรทางการพยาบาล

*รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

***ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Nursing and Midwifery Workforce Planning Among Nursing Educational Institutions in Thailand

Raymoul Nantsupawat PhD. *

Wipada Kunaviktikul D.S.N. *

Pongsri Keitlertnapha Ed.D. **

Kulwadee Abhicharttibutra MNS. **

Wichit Srisuphan Dr. P.H. ***

Abstract: This exploratory study aimed to survey the readiness of the educational institutes regarding the number and qualifications and staff development needs of the educational institutes. Furthermore, it aimed to examine the situation and status of producing nursing personnel at all levels of the 60 educational institutes around the country. The instrument used was a survey developed by the researcher data were analyzed using percentage and ratio.

The results of the study related to readiness and demands of staff development in nursing educational institutions: In 2006, there were 3,376 faculty members who were nurse instructors, 3,100 of whom had nursing educational background, and among these the ratio of instructor to student was 1:9.5, and ratio of qualifications among them was; BSN: MSN: PhD = 1.60: 7.40: 1.00, which was lower than the criteria establish by Ministry of Education which is 4.0: 6.0 for the doctoral to master level. During the timeframe 2006–2011, it is expected that 321 doctoral, 176 master, and 54 master–doctoral will graduate. This will make the ratio; PhD : MSN: BSN = 2.76 : 6.90: 0.34.

Situations and potentials for producing nursing workforce: In 2006, all nursing educational institutions had produced 100 nursing students which had 26,095 bachelor level, 3,246 master level , and 284 doctoral level nurses. From 2006–2009 it is expected that about 31,171 students will graduate, classified by 50 students each year in certificate programs, 6,264 in bachelor programs, 1,104 in master programs, and 46 in doctoral programs. From 2007 to 2010, it is expected that the nursing educational institutions in Thailand will be able to admit 50 students each year in the associate degree programs, 7,519 in the bachelor programs, 1,487 in the master programs and 74 in the doctoral programs.

The results of this study can be used in formulating policy and nursing workforce planning in both the education and service settings which increase potential production and develop nursing workforce to relevance with the demands of the country in the future.

Thai Journal of Nursing Council 2008; 23(4) 41–55

Key word: Nursing workforce planning , Producing nursing personnel

---

*Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

**Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

***Professor Emeritus, Faculty of Nursing, Chiang Mai University